

РОЗДІЛ IV. АДМІНІСТРАТИВНЕ ТА ФІНАНСОВЕ ПРАВО

DOI <https://doi.org/10.26661/2616-9444-2018-1-06>

УДК 342:32:005.591

ПОЛІТИЧНА ФУНКЦІЯ ВІТЧИЗНЯНОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА: КЛЮЧОВІ ВЕКТОРИ ЛЮДИНОЦЕНТРИЧНОЇ ПАРАДИГМИ

Пирожкова Ю.В., д.ю.н., доцент

*Запорізький національний університет, вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, Україна
pyrozhkovaznu@gmail.com*

Стаття присвячена дослідженню сутності ключових параметрів політичної функції адміністративного права, адже саме політична функція галузі є базисом для нормативного регулювання, охорони та обслуговування суспільних відносин, що охоплюються галузевим предметом. Нові європейські вимоги (які обрані державою як еталонно-зразкові) до політико-правового простору створюють підґрунтя для сучасної трансформації ціннісних орієнтирів політичної функції галузі, що й забезпечує принципово нове підґрунтя адміністративного регулювання державного механізму. У статті автор приділив увагу домінуючим напрямом людиноцентричної парадигми політичної функції вітчизняного адміністративного права, охарактеризував специфіку її реалізації в контексті глобалізаційного вектору світового розвитку, посилення впливу міжнародних стандартів і нормативів.

Ключові слова: політика, політичні відносини, політична функція права, політична функція адміністративного права.

POLITICAL FUNCTION OF DOMESTIC ADMINISTRATIVE LAW: KEY VECTORS OF HUMAN-CENTRIC PARADIGM

Pyrozhkova J.V.

*Zaporizhzhya National University, st. Zhukovsky, 66, Zaporizhzhya, Ukraine
pyrozhkovaznu@gmail.com*

Law as the normative regulator of the political system changes as a result of political and transformational processes, which take place in the society; in this respect, first of all, the orientation of strategic priorities of its function changes – from total regulation and protection to social service and control. For this reason, it is worth to consider the process of mutual influence of politics and law as bidirectional one, because law conducts reverse influence on the political sphere of the society by implementation of, first of all, its political function, realizing which, the modern law builds a new paradigm of social development of Ukraine in the era of globalization and European integration, ensuring legal basis for the state's success in the world, political, economic, and information space. Key human-centric vectors of the modern political functions of domestic law, including administrative one, are determined by the normative consolidation in the Order of Ukraine dated 01.07.2010 No 2411-VI “On Bases of Internal and Foreign Policy of Ukraine” of guides of Ukraine's domestic policy in the spheres of statehood development, elaboration of local government and stimulation of regional growth, formation of institutes of public society, the national security and defense in economic, social and humanitarian spheres, in environmental sphere and the sphere of technogenic safety and also external state policy. Orientation of domestic policy on absolute adherence to the Constitution of Ukraine, ensuring the rights and freedoms of man and citizen in Ukraine and guaranteeing the rights and freedoms proclaimed by the Constitution of Ukraine, on generally accepted principles and norms of international law, ensuring the social orientation of the Ukrainian economy and sustainable socio-economic development of Ukraine, strengthening of democratic foundations of public and state life, ensuring the rule of law, economic and political independence of the state, protection of its national interests, consolidation of Ukraine as a full and respected member of the international community, determines content-essential “intensity” of political function of law (as well as at industrial level in accordance with the subject of regulation).

As a result of the fact that the subject of administrative law, above all, is represented by the public relations of public administration, of course, the political function of the industry is a kind of “chain”

through which the integration and communicative connection between society and the state is carried out. The modern priorities of indicated function are caused by the change of basic values of political life of society as a result of the globalization vector of the world development. In the context of the above, special attention is given to the transformation of the content of political function of the industry in the context of strengthening the interdependence of states, their close international cooperation in all spheres of social life. Ukrainian choice of the European vector of development “launched” the corresponding “reaction” of the administrative law – correction of the vectors of the implementation of political function of the industry, which are now aimed at the formation of a new type of state through the processes of decentralization of power and its deconcentration in favour of public institutions of power, expansion of real possibilities of person’s influence on processes of public administration, development of civil competencies of the society. Taking into account the above, the author of the article paid attention to the key directions of the human-centric paradigm of the political function of the domestic administrative law, characterized a specific nature of its implementation in the context of the globalization vector of global development, the strengthening of the influence of international standards and norms.

Key words: politics, political relations, political function of law, political function of administrative law.

Ключові вектори сучасної політичної функції вітчизняного, в тому числі й адміністративного, права обумовлюються нормативним закріпленням у Законі України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики України» від 01.07.2010 № 2411-VI орієнтирів внутрішньої політики України у сферах розбудови державності, розвитку місцевого самоврядування і стимулювання розвитку регіонів, формування інститутів громадянського суспільства, національної безпеки й оборони, в економічній, соціальній і гуманітарній сферах, в екологічній сфері та сфері техногенної безпеки, а також зовнішньої політики держави. Орієнтація вітчизняної політики на безумовне додержання Конституції України, забезпечення в Україні прав і свобод людини та громадянина й гарантування прав і свобод, проголошених Конституцією України, на загально визнані принципи та норми міжнародного права, забезпечення соціальної спрямованості економіки України і сталого соціально-економічного розвитку України, зміцнення демократичних засад суспільного й державного життя, забезпечення верховенства права, економічної та політичної незалежності держави, захисту її національних інтересів, утвердження України як повноправного й авторитетного члена світового співтовариства [1] обумовлює змістово-сутнісне «навантаження» політичної функції права (в тому числі й на галузевому рівні відповідно до предмета регулювання), дослідження природи і змісту якої вимагає передусім виявлення її взаємодії з іншими загальносоціальними функціями, а також окреслення її впливу на регулятивну, охоронну та процедурну функції адміністративного права. Розпочинаючи зазначений аналіз, відразу ж акцентуємо увагу на мобільності, взаємозв’язку та взаємообумовленості загальносоціальних функцій галузі. З огляду на посилення глобалізаційних викликів, ускладнення міжнародних відносин, переформатування політико-правової карти світу і зміни домінуючих векторів у розвитку економіки, політична функція адміністративного права передусім створює підґрунтя для визначення базових орієнтирів економічної й соціально-культурної функцій галузі. Поява різноманітних форм власності, розвиток конкурентних відносин, введення підприємницької діяльності, поява можливості здійснювати зовнішньоекономічну діяльність, євроінтеграційні тенденції розвитку конкурентної економічної структури євросередземноморських тощо стали можливими внаслідок «урахування» політичною функцією глобальних змін у політичному секторі суспільних відносин, а їх подальша реалізація відбулася завдяки економічній функції галузі під час визначення напрямів розвитку публічного адміністрування в економічній сфері. Політика європейського соціокультурного простору, спрямована на людину як найвищу державну цінність, зміну бачення її ролі в політичному, економічному й соціальному житті країни, «сприйнята» політичною функцією галузі, внаслідок чого відбулася відповідна «інвентаризація» базових орієнтирів ідеологічної, виховної та інформаційної галузевих функцій. Відтепер зазначений блок соціально-культурних функцій адміністративного права спрямовано на процес поступових змін соціокультурного простору відповідно до людиноцентричних ціннісних норм.

Ціннісні орієнтири політичної функції адміністративного права, базуючись на політичних змінах, є фундаментом подальшого нормативного регулювання, охорони та обслуговування,

обумовлюючи її безперервний взаємозв'язок із блоком базових (власне юридичних) функцій галузі. Унаслідок того що предмет адміністративного права насамперед становлять суспільні відносини публічного управління, безумовно, політична функція галузі є своєрідним «ланцюгом», через який здійснюється інтеграційно-комунікативний зв'язок між суспільством і державою. Сучасні пріоритети зазначеної функції обумовлені зміною базових цінностей політичного життя суспільства через глобалізаційний вектор світового розвитку, а її «нове звучання» – посиленням регулювальним впливом міжнародних стандартів і нормативів.

Зміна співвідношення між міжнародним та адміністративним правом суттєво вплинула на подальший розвиток адміністративного права на початку ХХ ст., на що цілком справедливо звертають увагу Н. Побежимова та О. Шерстобоев, влучно зазначаючи, що в підсумку міжнародний вплив виявляється навіть у тих сферах адміністративного права, де раніше він сприймався б державами як посягання на виключні повноваження органів публічної адміністрації та відповідної служби [2, с. 5–6]. У контексті посилення взаємозалежності держав, їх тісного міжнародного співробітництва в усіх сферах соціального життя, обрання Україною європейського вектору розвитку на особливу увагу заслуговує орієнтація політичної функції галузі на запозичення багатьох європейських інститутів – адміністративної юстиції, адміністративної послуги, політично неупередженої державної служби, принципів Європейського адміністративного простору (надійності й передбачуваності, відкритості та прозорості, відповідальності, ефективності й результативності), запровадження громадських робіт як виду адміністративного стягнення. Орієнтація політичної функції вітчизняного адміністративного права на європейські стандарти гнучкого публічного адміністрування обумовила нові запозичення, що здійснюються галуззю, а саме адміністративний розсуд (наприклад, Методологія проведення антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів [3] у п. 13 містить дефініцію дискреційного повноваження – «сукупність прав та обов'язків органів державної влади та місцевого самоврядування, осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, що надають можливість на власний розсуд визначити повністю або частково вид і зміст управлінського рішення, яке приймається, або можливість вибору на власний розсуд одного з декількох варіантів управлінських рішень, передбачених проектом нормативно-правового акта»), згідно з яким публічна адміністрація отримує певний «простір для маневру» за рахунок невизначених юридичних понять [4, с. 402]. Поява адміністративних договорів, актів-планування, актів-дії публічної адміністрації не лише насичує вітчизняне адміністративне право новою термінологією, а й суттєво збагачує інструменти діяльності публічної адміністрації (на що справедливо звертають увагу в дослідженнях І. Патерило та колектив авторів підручника за загальною редакцією І. Гриценка «Загальне адміністративне право» (2015 р.) [5; 6, с. 243–471].

Сьогодні за провідної участі Ради Європи та ЄС сформована концепція належної адміністрації, яка вимагає дотримання адміністрацією прав індивідів під час надання адміністративних послуг, а також зобов'язує діяти у спосіб, який відповідає законним і розумним очікуванням суб'єктів відповідних правовідносин [6, с. 90]. Певної визначеності поняттю «good governance» надала Резолюція Комісії з прав людини 2000/64 «Роль належного врядування в забезпеченні прав людини», яка пов'язала його зі створенням сприятливих умов для забезпечення прав людини, сприянням зростанню і сталому людському розвитку та визначила такі ключові атрибути належного врядування як прозорість, відповідальність, підзвітність, чутливість до потреб людей [7, с. 65]. Стандарти належного адміністрування закріплені в багатьох рекомендаціях і резолюціях Ради Європи. Натепер основні європейські принципи і стандарти, зокрема щодо відносин органів публічної адміністрації з громадянами, закріплені в договорах про заснування ЄС і Європейських співтовариств; Ніщській хартії основоположних прав; рішеннях Європейського суду справедливості в Люксембурзі; законодавстві ЄС; рішеннях Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) у Страсбурзі, Кодексі Європейського омбудсмена належної адміністративної поведінки, конвенціях, резолюціях і рекомендаціях Ради Європи. Хартія

основоположних прав для визначення адміністративних принципів базується на трьох положеннях: право на належне адміністрування (ст. 41), право доступу до документів (ст. 42) і право звернення до Омбудсмана (ст. 43). Тим не менше варто підтримати Т. Карабін, яка, досліджуючи роль європейських принципів права в розподілі повноважень публічної адміністрації, вказує, що й численні інші права, передбачені Хартією, такі як право звертатися до Європейського парламенту, право на захист персональних даних, рівність перед законом, недискримінація, право на культурне, релігійне та мовне розмаїття в Європейському Союзі, принцип рівності між чоловіками й жінками, право на ефективний засіб правового захисту й на справедливий судовий розгляд тощо, впливають на адміністративні правовідносини та, відповідно, формують зміст «належного адміністрування» [7, с. 68–71].

З огляду на викладене, політична функція галузі реєструє європейські стандарти належної адміністрації, до яких фахівцями Ради Європи зараховуються такі:

- 1) стандарти, що стосуються забезпечення законності, – законність; обов'язок адміністрації *ex officio* виконувати закон у випадках, визначених законом; недискримінація; рівність; пропорційність; заборона зловживання владою; безсторонність, нейтральність службовців та адміністрації; законні очікування й відповідність; обов'язок зазначати підстави адміністративних рішень; право на оскарження адміністративного рішення; вимога прийняття адміністративного рішення протягом розумного строку;
- 2) стандарти щодо участі індивідів у вирішенні спорів певними альтернативними способами; права бути заслуханими й робити заяви;
- 3) стандарти, що стосуються виконання рішень: етичність, ефективність, постійність надання адміністративних послуг, продуктивне виконання управлінських завдань, навчання службовців;
- 4) стандарти, що стосуються забезпечення прозорості й контролю: використання простої, зрозумілої та сприйнятної мови; зазначення можливих засобів захисту і строків для їх використання; повідомлення про прийняте рішення; захист відомостей; повага приватності; запити про надання інформації; дотримання конфіденційності; ведення відповідних засобів; прозорість адміністративної діяльності; активне поширення інформації; доступ до інформації; право персонального доступу до файлу (даних); загальне право доступу до документів [6, с. 90–91],

створює підґрунтя як для переорієнтації виховної та інформаційної, соціально-культурної функцій галузі, так і визначає нормативну основу регулювання діяльності суб'єктів публічної адміністрації в Україні. Прийняття Кодексу адміністративного судочинства України, нового Закону України «Про державну службу», Закону України «Про адміністративні послуги», редакція Закону України «Про звернення громадян» тощо – яскраві приклади оновлення адміністративного законодавства відповідно до європейських стандартів належної адміністрації.

Сучасні політичні реалії обумовили також прийняття низки законів України, серед яких – Закон України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» від 02.09.2014 № 1669-VII, яким визначено тимчасові заходи для забезпечення підтримки суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність на території проведення антитерористичної операції, та осіб, які проживають у зоні проведення антитерористичної операції або переселилися з неї під час її проведення. Законом України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» від 15.04.2014 № 1207-VII встановлено особливий правовий режим на тимчасово окупованій території, визначено особливості діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій в умовах цього режиму, додержання й захисту прав і свобод людини та громадянина, а також прав і законних інтересів юридичних осіб. О. Фесенко, досліджуючи адміністративно-

правовий статус внутрішньо переміщених осіб в Україні, акцентує увагу на тому, що анексія Криму (у березні 2014 р.) та антитерористична операція (розпочалась 13 квітня 2014 р.) призвели до того, що Україна посіла восьме місце у світі за кількістю внутрішньо переміщених осіб. Сьогодні зазначені особи становлять приблизно 4% населення України, більшість із них – жінки, діти, особи пенсійного віку, особи з обмеженими можливостями – найбільш вразливі представники суспільства [8, с. 1]. Законом України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 встановлюються гарантії дотримання прав, свобод і законних інтересів внутрішньо переміщених осіб. Законом України «Про особливості державної політики щодо забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях в Донецькій і Луганській областях» від 18.01.2018 № 2268 визначено особливий порядок забезпечення прав і свобод цивільного населення в межах тимчасово окупованих територій у Донецькій і Луганській областях. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11.06.2014 № 588-р урегульовано питання соціального забезпечення громадян України, які переміщуються з тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції. Постановою Кабінету Міністрів України «Про облік внутрішньо переміщених осіб» від 01.10.2014 № 509 затверджено порядок оформлення й видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи. Задля забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщеної особи Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07.11.2014 № 1085-р затверджено перелік населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, та перелік населених пунктів, що розташовані на лінії зіткнення. Постановою Кабінету Міністрів України від 22.09.2016 № 646 затверджено Порядок створення, ведення та доступу до відомостей Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб тощо. Можна погодитися з О. Фесенко, яка, зважаючи на певні недоліки в порядку вирішення питань тимчасового поселення внутрішньо переміщених осіб, аргументовано пропонує внести зміни до ст. 9 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» і закріпити законодавчо, що внутрішньо переміщених осіб поселяють до тимчасового житлового фонду (модульні містечка), у разі його відсутності/переповнення до соціального житла, а також інших приміщень житлового призначення (гуртожитків, готелів, санаторіїв тощо), а також максимальний строк для проживання в такому житлі – щонайменше один рік, що відповідатиме п. 4 ст. 132-2 Житлового кодексу України та п. 5 Постанови Кабінету Міністрів України «Порядок надання і користування житловими приміщеннями з фондів житла для тимчасового проживання» № 422; поставити суму адресної грошової допомоги в залежність від регіону проживання внутрішньо переміщених осіб і рівня інфляції; передбачити заохочувальні норми для осіб, які приймають внутрішньо переміщених осіб, у формі зниження плати за комунальні послуги чи звільнення від сплати податку на нерухоме майно, а для тих, які здають його в оренду, – особливі умови оподаткування житлової нерухомості, що дало б змогу знизити вартість легальної оренди житла [8, с. 13–14]. Задля підтримання належного функціонування переміщених вищих навчальних закладів і наукових установ, забезпечення прав і законних інтересів таких закладів, їхніх працівників та осіб, які в них навчаються, прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо діяльності вищих навчальних закладів, наукових установ, переміщених з тимчасово окупованої території та з населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження» від 03.11.2016 [9]. Отже, зазначені приклади знову ж ілюструють нерозривний взаємозв'язок політики й адміністративного права, його спроможність унаслідок реалізації політичної функції мобільно реагувати на суспільно-політичні процеси, що відбуваються в державі.

Відбувається кардинальний перегляд сутності й змісту адміністративного права, спрямування його базових акцентів на особу як основного суб'єкта адміністративно-правових відносин, змінюються й орієнтири політичної функції галузі стосовно суб'єктів, не наділених владними повноваженнями, при цьому, як уже зазначено, відбувається процес рецепції європейських стандартів як еталонних.

Це й обумовлює трансформацію політичної функції галузі в зазначених відносинах, її спрямування на політичні потреби й інтереси суб'єктів, не наділених владними повноваженнями, шляхом розширення умов для їх участі в управлінні державою, формування активної громадянської позиції, тобто на створення умов для «балансу інтересів» різних соціальних груп, досягнення суспільного консенсусу відповідно до політичних, моральних, правових цінностей. Досліджуючи стабільність і динамізм законодавства, І. Суходубова цілком справедливо зазначає, що однією з важливих передумов виникнення законів, що втілюють баланс інтересів, є розвиток механізмів політичної конкуренції, яка суттєво обмежує свавілля відомств, створює передумови для розвитку економічної конкуренції [10, с. 82]. Вивчаючи проблеми взаємодії права й політики в транзитивному суспільстві, С. Максимов відзначає, що правовим може бути назване суспільство, в якому всі підкоряються праву, але не заради самого підкорення, а задля можливості виражати власну думку, приймати власні рішення, відчувати себе самостійним, незалежним і захищеним від свавілля суб'єкта, наділеного владою; це суспільство, в якому право проникає в усі сфери суспільного життя (економіку, культуру, інститути держави тощо) і виступає як вирішальний принцип людської взаємодії. В основі правового суспільства перебуває правова особистість, яка потребує зовнішнього оцінювання під час здійснення ціннісного-нормативного вибору й вимагає для себе простору у вигляді зовнішніх громадянських свобод [11].

Адміністративно-правове регулювання громадського контролю; доступу особи до електронного декларування електронних закупівель, електронного урядування, електронної петиції (в тому числі й локальної); створення громадських рад при органах виконавчої влади; запровадження адміністративного судочинства як судового способу захисту особи стають можливими у зв'язку з реалізацією регулятивною функцією адміністративного права одного з базових векторів політичної функції галузі стосовно суб'єктів, не наділених владними повноваженнями, – забезпечити можливість контролювати діяльність влади й бути готовим до активного відстоювання своєї громадянської позиції. Зазначений орієнтир політичної функції галузі обумовив такі зміни в нормативно-правовому регулюванні: Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» та деяких інших законодавчих актів України щодо децентралізації повноважень з державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» від 26.11.2015 № 835-VIII спрощено порядок і процедуру реєстрації громадських об'єднань; Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей подання службовими особами декларацій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру у 2016 році» від 15.03.2016 № 1022-VIII забезпечено доступ до електронних декларацій державних службовців усім громадянам. Розвиток електронного урядування, відповідно до Законів України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки», «Про Національну програму інформатизації», а також Концепції розвитку електронного урядування в Україні, схваленої Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13.12.2010, і Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні, схваленої Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.05.2013, спрямовано на забезпечення ефективності та якості адміністративних послуг населенню й бізнесу, що надаються за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій; створення системи електронної взаємодії державних органів; розроблення й упровадження концептуальних засад інтегрованої системи «Електронний Уряд»; упровадження в діяльність державних органів типових організаційно-технологічних рішень і забезпечення їх ефективного функціонування; впровадження відомчих інформаційних систем планування та управлінської звітності в рамках створення єдиної державної системи контролю результативності діяльності державних органів щодо забезпечення розвитку соціально-економічної сфери; підвищення рівня інформованості громадян і державних службовців щодо можливостей, які пропонуються в рамках програми електронного урядування тощо. Унесення змін до Закону України «Про звернення громадян» від 02.10.1996 № 393/96-ВР також ілюструє обумовленість адміністративно-правового регулювання відповідними політичними орієнтирами й має на меті стимулювання активної участі особи до участі в питаннях управління державою.

Отже, підводячи підсумки, варто зазначити, що, у зв'язку із тим що на зміст і модифікацію політичної функції галузі впливає багатовимірний соціальний феномен – політика, цій функції притаманна багатовекторність впливу, адже саме вона «програмує» майбутній сценарій адміністративно-правового регулювання. Забезпечення територіальної цілісності й безпеки держави, національна інтеграція та демократизація, соціально-політична модернізація владно-політичної організації суспільства і стабілізація соціально-політичного життя – ось лише базовий перелік домінуючих векторів політичної функції адміністративного права, при цьому він є відкритим, адже глобалізаційні світові процеси постійно коригують її орієнтири.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики України: Закон України від 1 липня 2010 р. № 2411-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 40. Ст. 527.
2. Побежимова Н.И., Шерстобоев О.Н. Административное право и международное право: нетипичные правовые конструкции. *Административное право и процесс*. 2016. № 10. С. 5–8.
3. Про затвердження Методології проведення антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів: Наказ Міністерства юстиції України від 23 червня 2010 р. № 1380/5. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v1380323-10>.
4. Загальне адміністративне право: підручник / І.С. Гриценко, Р.С. Мельник, А.А. Пухтецька та ін.; за заг. ред. І.С. Гриценка. Київ: Юрінком Інтер, 2015. 568 с.
5. Патерило І.В. Інститут інструментів діяльності публічної адміністрації у системі адміністративного права України. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2013. № 1. С. 283–289.
6. Загальне адміністративне право: підручник / І.С. Гриценко, Р.С. Мельник, А.А. Пухтецька та ін.; за заг. ред. І.С. Гриценка. Київ: Юрінком Інтер, 2015. 568 с.
7. Карабін Т.О. Розподіл повноважень публічної адміністрації: монографія. Ужгород: Граджа, 2016. 220 с.
8. Фесенко О.А. Адміністративно-правовий статус внутрішньо переміщених осіб в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 / Класичний приватний ун-т. Запоріжжя, 2016. 20 с.
9. Питання діяльності Міністерства з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб: Постанова Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2016 р. № 299. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/ru/cardnpd?docid=248982208>.
10. Суходубова І.В. Стабільність і динамізм законодавства: поняття, співвідношення, засоби забезпечення: монографія / наук. ред. О.В. Петришин. Харків: Право, 2016. 228 с.
11. Максимов С.И. Политика должна быть правовой: к проблеме взаимодействия политики и права в транзитивном обществе. *Трансформація політики в право: різні традиції та досвід*: матер. Міжнар. наук. конф. (Київ – Харків, 9–12 листопада 2005 р.) / за ред. В.Я. Тація. Харків, 2006. С. 124–125.

REFERENCES

1. “On Bases of Internal and Foreign Policy of Ukraine”: the Law of Ukraine dated July 1, 2010 No 2411-VI, *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 2010, no. 40, art. 527.
2. Pobjzhymova, N.Y. and Sherstoboev, O.N. (2016), “Administrative law and international law: non-typical legal constructions”, *Administrativnoe pravo i protsess*, no. 10, pp. 5–8.

3. “On Approval of Methodology for Conduction of Anti-Corruption Expertise of Projects of Normative and Legal Acts” : the Order of the Ministry of Justice of Ukraine dated June 23, 2010 No 1380/5, available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v1380323-10>.
4. Hrytsenko, I.S., Melnyk, R.S., Pukhtetska, A.A. et al. (2015), *Zahalne administratyvne pravo: pidruchnyk* [General administrative law : textbook], Yurinkom Inter, Kyiv, Ukraine.
5. Paterylo, I.V. (2013), “Institute of Instruments of Public Administration Activity in the System of Administrative Law of Ukraine”, *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*, no. 1, pp. 283–289.
6. Hrytsenko, I.S., Melnyk, R.S., Pukhtetska, A.A. et al. (2015), *Zahalne administratyvne pravo: pidruchnyk* [General administrative law : textbook], Yurinkom Inter, Kyiv, Ukraine.
7. Karabin, T.O. (2016), *Rozpodil povnovazhen publichnoi administratsii: monohrafiia* [Distribution of powers of public administration: monograph], Hradzha, Uzhgorod, Ukraine.
8. Fesenko O.A. (2016), “The administrative and legal status of internally displaced persons in Ukraine”, Thesis abstract for Cand. Sc. (Jurisprudence), 12.00.07, Classic private un-t, Zaporizhzhya, Ukraine.
9. “Issue of activity of the Ministry of Temporarily Occupied Territories and IDPs” : the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated April 20, 2016 299, available at: <http://www.kmu.gov.ua/control/ru/cardnpd?docid=248982208>.
10. Sukhodubova, I.V. (2016), *Stabilnist i dynamizm zakonodavstva: poniattia, spivvidnoshennia, zasoby zabezpechennia : monohrafiia* [Stability and dynamism of legislation: concept, correlation, means of support: monograph], Pravo, Kharkiv, Ukraine.
11. Maksimov, S.I. (2006), “Politics should be legal: to the problem of interaction of politics and law in a transitive society”, *Transformatsiia polityky v pravo: rizni tradytsii ta dosvid : materialy Mizhnarodnoi naukovoï konferentsii* [Transformation of politics into law: different traditions and experience: mater. of Int. sc. conf.], Kyiv-Kharkiv, November 9–12, 2005, pp. 124–125.

DOI <https://doi.org/10.26661/2616-9444-2018-1-07>

УДК 342.95 (477)

**ПРОЦЕСУАЛЬНІ ПРАВА УЧАСНИКІВ ПРОВАДЖЕННЯ
У СПРАВІ ПРО ПРОСТУПОК ПРОТИ ПУБЛІЧНОГО ПОРЯДКУ:
ОСОБЛИВОСТІ В УМОВАХ АТО**

Комісаров С.А., к.ю.н., доцент

Северодонецький інституту ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна академія управління персоналом», вул. Сметаніна, 24-а, м. Северодонецьк, Україна

У статті досліджено питання процесуальних прав учасників провадження у справі про проступок проти публічного порядку, проаналізовано основні наукові розвідки в досліджуваній сфері, розкрито сучасні концептуальні підходи та особливості застосування в чинному законодавстві України норм щодо проступків у сфері публічного порядку і статус учасників адміністративного провадження, порушено низку проблемних питань розвитку доктрини адміністративного права та процесу.

Ключові слова: адміністративне провадження, права учасників проваджень, адміністративний процес, учинення проступків, публічний порядок.